

MATURA SHTETËRORE PROFESIONALE QERSHOR 2026

UDHËZIM - GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI

Shënim:

- Përgjigjet në pyetjet e hapura pranohen si të sakta në qoftë se janë me formulim të përafërt si në udhëzimin e dhënë për vlerësim, ndërsa do të vlerësohen me 0 pikë në qoftë se janë kombinim i përgjigjes së saktë dhe përgjigjes së pasaktë.
- Vlerësimi i përgjigjeve nga aftësia Shkrim do të zhvillohet sipas një liste të veçantë kriteresh për vlerësim e cila precizohet për çdo sesion provimi.
- Përgjigjet në detyrat që janë të shkruara me laps, me stilolaps që nuk shkruan kaltër, vlerësohen me 0 pikë.

LETËRSI				
Numri i detyrës në test	Numri i qëllimi që kontrollohet	Sqarime dhe përgjigjet e sakta	Kërkesa	Pikë
Letërsi kombëtare 1. <i>“Historia e Skënderbeut” - Marin Barleti</i>	Qëllimi numër: 1, 4, 5, 9	1.1 C. Vdekja dhe varrimi i tij 1.2 C. humbjen e shpresës për mbrojtjen e Arbërisë 1.3 C. I morën dhe i mbanin në qafë si hajmali fatsjellëse 1.4 A. dëshmitë dhe kujtimet e tij personale 1.5 C. Për të lënë pas një dëshmi për trimërinë e Skënderbeut, si dhe për t’ia bërë të njohur Evropës qëndresën arbërore 1.6 A. humanizmit	6	Gjithsej pikë 6, nga 1 pikë për çdo pyetje.
Letërsi kombëtare 2. <i>“Legjenda e misrit” - Migjeni</i>	Qëllimi numër: 1, 5, 7	2.1 lindjen, jetën, vdekjen. /shpresën e vetme të njerëzve të varfër për të mbijetuar./ bukën, mbijetesën, varfërinë dhe urinë./ ushqimin kryesor për mbijetesë. 2.2 varfëria, uria dhe mjerimi shoqëror i malësorëve 2.3 servil, frikacak, i dobët, i shpërfytyruar, i zhburrëruar 2.4 uria e detyron të nënshtrohet për të siguruar mbijetesën 2.5 pushtetin e padrejtë dhe mungesën e ndjeshmërisë njerëzore./ pushtetin, forcën, ligjin 2.6 rrugën e vështirë të jetës plot mundime dhe padrejtësi. 2.7 Vargjet e lira” 2.8 Realizmit kritik	8	Gjithsej pikë 8, nga 1 pikë për çdo pyetje.
Letërsi botërore 3. <i>“Eugjen Onjegini” - Aleksandër Pushkini</i>	Qëllimi numër: 1, 4, 5, 9	3.1 dashuri të singertë 3.2 Ajo i shkel rregullat shoqërore në atë epokë, meqenëse si femër e para ia shpreh ndjenjat Onjeginit. 3.3 Ajo ka frikë nga refuzimi i Onjeginit. 3.4 Ajo mendon se do të kishte jetuar një jetë të qetë, të zakonshme, si një grua besnike dhe zonjë e ndershme për shtëpi. 3.5 Ajo dyshon nëse Onjegini është një engjëll shpëtimtar apo një lajkatar i pabesë, mashtrues që do ta lëndojë./ Nëse Onjegini është engjëlli me shpresë apo lajkatar i pabesë(sipas fragmentit) 3.6 Pronë në fshat, shtëpinë e madhe (rezidencën) 3.7 Roman/Roman në vargje 3.8 romantizmit	8	Gjithsej pikë 8, nga 1 pikë për çdo pyetje.

ANALIZË LETRARE

		4. C. të kritikojë veset e shoqërisë dhe të njerëzve	6	Gjithsej 6 pikë,
--	--	--	---	------------------

		5. A. Ka personazhe njerëz dhe kafshë që japin mësim moral 6. C. bëma heroike dhe luftëra 7. B. Gojarisht, brez pas brezi 8. B. emocionet, fantazia dhe bota e brendshme 9. C. Krahaskimi		nga 1 pikë për çdo pyetje
--	--	---	--	------------------------------

LEXIM Gjuhë				
Svarime dhe përgjigjet e sakta				
Numri i detyrës në test	Numri i qëllimi që kontrollon et		Kërkes a	Pikë
31. SI NDIKON TE NE LEXIMI I PËRDITSHË M?	Qëllimi numër: 1, 2, 5, 7	10. C. antroponimi 11. C. te prapashtesa e fjalës 12. A. guxim 13. A. Shtëpia Botuese e Librit Shkollor 14. C. të zotërore horizontet e njeriut 15. B. gjuhësi 16. A. qashtë minuta 17. C. Ata që lexojnë letërsi artistike 18. A. bukepjekës 19. B. gjuhësi/linguistikë 20. B. identifikimin e emocioneve 21. C. trillimeve 22. A. Universitetit të Harvardit 23. B. Një Champ de Mars në Paris 24. C. Gustave Eiffel 25. B. filmi i kësaj lloji 26. A. duke punuar tokën 27. A. në vitin 1964 28. B. në vitin 1991. 29. B. djemtë e mirë 30. B. një mijë e nëntëqind	21 8 10	Gjithsej 6 pikë, nga 1 pikë për çdo pyetje. Gjithsej pikë 8, nga 1 pikë për çdo pyetje. Gjithsej pikë 21, nga 1 pikë për çdo pyetje. Gjithsej pikë 10, nga 1 pikë për çdo pyetje.
32. Kulla Eiffel	Qëllimi numër: 1, 2, 5, 7	32.8 Ka tri nivele. 32.9 Në kohë me erë, maja e kullës zhvendoset afërsisht 6-7cm. 32.10 Me një distancë 125 metra nga njëra-tjetra.		

SHKRIM

33. Shkruhet tekst në temë: Tekst prej 260-460	Qëllimi numër: 6	Nuk hiqen pikë nëse teksti ka: 260 – 460 fjalë. Hiqet 1 pikë nga kompozicioni në qoftë se teksti ka: 251 - 259 ose 461 - 470 fjalë. Teksti nuk vlerësohet (nuk kontrollohet) në qoftë se ka më pak se 250 fjalë, përkatësisht më shumë se 471 fjalë. - Në numrin e përgjithshëm të fjalëve nuk numërohen fjalët e titullit. - Datat numërohen nga një fjalë për ditën, muajin dhe vitin (shembull- 16. 05. 2011 ka 3 fjalë) Tema 1: Roli i të rinjve në ndërtimin e një shoqërie demokratike dhe të përgjegjshme • Mendo se çfarë do të kishe shkruar në këtë temë, shpjego rolin e të rinjve në ndërtimin e një shoqërie demokratike dhe zhvillimin e përgjegjësisë qytetare. • Merr qëndrim kritik, mund të jesh dakord ose ta mohosh titullin e dhënë se të rinjtë kanë një rol të rëndësishëm në ndryshimet shoqërore dhe justifiko qëndrimin tënd me argumente dhe logjikë. • Jep të paktën dy argumente të mbështetura nga fakte dhe shembuj konkretë, me të cilët do të theksosh rëndësinë e pjesëmarrjes aktive të të rinjve në shoqëri dhe kontributin e tyre në proceset demokratike. • Shprehe qëndrimin tënd mbi ndikimin e të rinjve si anëtarë kritikë dhe aktivë të shoqërisë (mendim i argumentuar, përgjegjësi qytetare, respekt për diversitetin, pjesëmarrje aktive në komunitet) dhe jep shembuj të përshtatshëm. • Përfundo duke sublimuar qëndrimin tënd për rolin e të rinjve në zhvillimin e shoqërisë dhe përgjegjësinë e tyre si qytetarë. • Përdore gjuhën standarde shqipe dhe shkronjat e dorës dhe kushtoji vëmendje	kërkesa 1	Gjithsej pikë 13
--	-------------------------	--	------------------	-------------------------

		drejtshkrimit, fjalorit, sintaksës dhe rregullave të pikësimit. Tema 2: Natyra si burim i shëndetit mendor e fizik • Mendo se çfarë do të kishe shkruar në këtë temë, shpjego pse natyra është një burim i shëndetit mendor dhe fizik tek njerëzit. • Merr qëndrim kritik, mund të pajtohesh ose të mohosh titullin e dhënë, dhe përdor mendime të qarta dhe të qëndrueshme për të shprehur qëndrimin tënd mbi temën e dhënë. • Jep të paktën dy argumente të mbështetura nga fakte dhe shembuj specifikë për qëndrimin tënd për temën, me çka do të shpjegosh se si kalimi i kohës në natyrë dhe shëtitjet ndikojnë në shëndetin mendor dhe fizik. • Shprehe mendimin tënd nëse shëtitjet në natyrë kanë një ndikim pozitiv apo negativ në ruajtjen e shëndetit mendor dhe fizik të njerëzve dhe jep shembuj të përshtatshëm për të mbështetur mendimin tënd. • Përfundo duke sublimuar qëndrimin tënd lidhur me këtë temë, me çka do ta theksosh rëndësinë e natyrës si një burim natyror që ofron shumë përparësi për ruajtjen e shëndetit mendor dhe fizik të njerëzve. • Përdore gjuhën standarde shqipe dhe shkronjat e dorës dhe kushtoji vëmendje drejtshkrimit, fjalorit, sintaksës dhe rregullave të pikësimit.		
--	--	---	--	--

Kriteret për vlerësimin e aftësisë *Shkrim*

- Kandidati humb të drejtën e vlerësimit sipas kriterëve të parashikuara për aftësinë e të shkruarit nëse përmbajtja e teksteve nuk përputhet me temën e dhënë.
- Përgjigjet në detyrat të shkruara me **stilolaps që nuk shkruan kaltër dhe/ose** të shkruara me **laps** vlerësohen me 0 pikë.
- Kandidati në qoftë se shkruan ese me shkronja shtypi i merren 5 pikë nga eseja.
- Kandidati humb të drejtën e vlerësimit sipas kriterëve të parashikuara për aftësinë e të shkruarit nëse në tekst ka më pak ose më shumë fjalë se sa numri i parashikuar në Udhëzuesin për vlerësim për vitin konkret të provimit.

Në udhëzuesin e vlerësimit, krahas kriterëve, do të qëndrojnë edhe udhëzimet e mëposhtme që do të duhet të përdoren nga të gjithë vlerësuesit në procesin e vlerësimit të testeve:

- Teksti, pavarësisht se në cilën prej temave të përzgjedhura është shkruar, nëse është shkruar në gjuhë dialektore, për kriterin Gjuhë merr **0 pikë**.
- Teksti në të cilin lexohen citime pa burim të specifikuar, pjesë të teksteve të të tjerëve, kritika e të ngjashme, pa specifikuar burimin ose të njëjtat nuk parafrazohen duke përmendur autorin, për kriterin **Përmbajtje** merr **0 pikë**.